

МОН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий Київський інститут залізничного транспорту
Кафедра філософії та історії науки і техніки

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

_____ Світлана ГУРІНЧУК
«01» Березня _____ 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Рівень вищої освіти	<u>Перший (бакалаврський)</u>
Галузь знань	<u>І Транспорт та послуги</u>
Спеціальність	<u>І7 «Залізничний транспорт»</u>
Освітня програма	<u>«Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення»</u>
Тип дисципліни	<u>обов'язкова</u>
Мова викладання	<u>українська</u>

Київ
НТУ
2025

Робоча програма з дисципліни «Історія України та української культури» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю J7 «Залізничний транспорт», освітньою програмою «Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення».

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданнях:
науково-методичної комісії спеціальності J7 «Залізничний транспорт»
протокол № 1 від 26 серпня 2025 року,

кафедри філософії та історії науки і техніки
протокол № 1 від 01 вересня 2025 року,

Вченої ради Навчально-наукового Київського інституту залізничного транспорту
протокол № 11 від 01 вересня 2025 року.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Кількість кредитів - 4	Галузь знань <u>J Транспорт та послуги</u>	<u>Обов'язкова</u>	
	Спеціальність <u>J7 «Залізничний транспорт»</u>		
Модулів – 2	Освітня програма <u>«Транспортна логістика та міжнародні мультимодальні перевезення»</u>	Рік підготовки	
Індивідуальне завдання – <i>Не передбачено</i>		1	–
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
		1	1
		Лекції	
		<u>32</u> год.	–
		Практичні, семінарські	
		<u>32</u> год.	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота (крім індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом)	
		<u>56</u> год.	–
		Індивідуальне завдання (передбачене навчальним планом)	
		–	–
		Вид контролю:	
		Екзамен	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача вищої освіти – 3.5	Рівень вищої освіти <u>Перший(бакалаврський)</u>		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять і кількості годин самостійної роботи (з індивідуальним завданням включно) та загальної кількості годин становить: для денної форми здобуття вищої освіти – 53%/47%

ОК09	Шифр результатів навчання																											
	Програмні результати навчання																											
	РН-1	РН-2	РН-3	РН-4	РН-5	РН-6	РН-7	РН-8	РН-9	РН-10	РН-11	РН-12	РН-13	РН-14	РН-15	РН-16	РН-17	РН-18	РН-19	РН-20	РН-21	РН-22	РН-23	РН-24	РН-25	РН-26	РН-27	
+			+																									

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Історія України та української культури модерної доби: основні віхи творення української нації.

Тема 1. Історія України та української культури як навчальна дисципліна та її місце в сучасному соціокультурному просторі.

Історія України та української культури як складова частина історичної науки. Предмет вивчення історії України та української культури. Взаємозв'язок української історії з глобальними історичними процесами та з історією найближчих сусідів. Розвиток української культури в контексті генезису культури Західної та Східної Європи. Наукова періодизація історичного та культурного розвитку українського народу.

Поняття «історична пам'ять», «колективна пам'ять», «історична свідомість». Історична пам'ять як складова формування національної ідентичності. Роль історичного знання у розвитку національних ідеологій та становленні національних держав. Управління масовою свідомістю через репрезентацію історичних подій. «Декомунізація» та її суспільний вплив.

Сучасна гібридна війна Росії проти України та роль історичної пам'яті в протистоянні міфам та дезінформації. Сутність і характерні риси інформаційної війни. Роль та місце історичної науки в контексті національної безпеки. Руйнування культурно-ціннісного російсько-українського поля. Національна світоглядна самодостатність.

Тема 2. Українські землі в складі Речі Посполитої (І половина XVIIст.) Початок українського державотворення.

Люблінська унія 1569 р та її наслідки для українського населення. Соціокультурний феномен козацтва на українських землях. Роль князя Дмитра Вишневецького в заснуванні Запорозької Січі. Політико-соціальний та військовий устрій Запорозької Січі. Боротьба козацтва з іноземними загарбниками. Військове мистецтво козаків. Запорізька Січ – прообраз української держави.

Реєстрове козацтво як форма поширення запорозького устрою на етнічних українських землях. П. Конашевич-Сагайдачний. Епоха героїчних морських походів. Козацько-селянські повстання наприкінці XVI- в першій половині XVII ст. Причини поразок та наслідки повстань.

Перші міжнародні контакти українського козацтва. Українське козацтво на службі іноземних держав. Роль козацької культурної спадщини в розвитку української ідентичності.

Берестейська унія 1596 р., виникнення греко-католицької церкви та занепад православної церкви на західноукраїнських землях. Соціально-економічне життя. Магдебурзьке право.

Історичні умови розвитку культури в литовсько-польську добу. Вплив ідей Відродження та Реформації на українську культуру. Основні центри культури. Розвиток української мови. Пересопницьке Євангеліє. Освіта і наука України. Острозька слов'яно-греко-латинська академія. Роль братств у національно-культурному житті. Братські школи. Єзуїтські колежі, протестантські школи.

Виникнення Києво-Могилянського колегіуму та його роль в становленні української освіти та науки. Початок книгодрукування та друкарство на українських землях.

Тема 3. Українська національна революція середини XVII ст.

Причини, характер і рушійні сили національно-визвольної війни під проводом Богдана Хмельницького. Розгортання національно-визвольної боротьби в 1648-1649 рр. Зборівська угода. Утворення української гетьманської держави. Внутрішня і зовнішня політика гетьмана Б. Хмельницького.

Розгортання української національної революції в 1650-1653 роках. Білоцерківська угода та союз з Молдовою. Дипломатія Б. Хмельницького. Переяславська рада і Березневі статті 1654 р. та їх наслідки. Сучасні оцінки.

Події 1654-1657 рр. Віленська угода 1656 р. Пошук нових союзників. Смерть Б. Хмельницького. Гетьманування Івана Виговського. Гадяцький трактат.

Тема 4. Військо Запорозьке в 1658-1663 роках. Руїна.

Російсько-українська війна 1658-1659 рр. Конотопська битва. Внутрішня та зовнішня політика І. Виговського.

Гетьманування Юрія Хмельницького. Переяславський договір і Слободищенський трактат. Втрата незалежності Гетьманщини. Антигетьманські повстання. Чорна Рада 1663 року як розчленування України. Правобережна та Лівобережна Гетьманщина. І. Брюховецький. П. Тетеря. Україна в політичних планах Росії, Польщі, Туреччини.

Продовження боротьби українського народу проти Польщі і Московії за повне національне визволення. Андрусівське перемир'я. Гетьманування П. Дорошенка. Бучацька угода. Чигиринські походи (1677-1678 рр.).

Поступове обмеження автономії України з боку Росії. Гетьмани Д. Многогрішний та І. Самойлович. «Вічний мир» і остаточне закріплення поділу України. Підпорядкування української церкви Московському патріархату. Соціально-економічні, політичні, демографічні наслідки руйнування української держави.

Світоглядні засади українського бароко. Розвиток освіти і наукових знань в Україні II половини XVII – XVIII ст. Києво-Могилянська академія – провідний осередок освіти, науки й мистецтва. Бароко в українській архітектурі. Розвиток українського барокового живопису та скульптури. Драма та розвиток театру на українських землях в II половині XVII – XVIII ст.

Тема 5. Гетьманщина, Правобережна Україна і Запорозька Січ в кінці XVII – XVIII ст.

Особливості адміністративного та політичного устрою Гетьманщини та Слобідської України у складі Московської держави. Гетьман І. Мазепа, його внутрішня та зовнішня політика. Північна війна, участь в ній українського народу. Полтавська битва та її наслідки.

П. Орлик, його «Конституція». Реформи Петра I і Україна. Розвиток господарства. Руйнування освіти на українських землях. Пограбування української культурної спадщини.

Гетьманування І. Скоропадського. Наступ російського царату на автономні права України. Перша Малоросійська колегія. Боротьба козацької старшини за відновлення прав України. П. Полуботок. Відновлення гетьманства. Гетьманування Д. Апостола. Утворення Нової Січі. Діяльність Правління Гетьманського уряду.

К. Розумовський, його реформи. Глухів – музична столиця України. Остаточне скасування гетьманства та полкового устрою. Друга Малоросійська колегія. Остаточна ліквідація автономних прав України.

Запорозька Січ в кінці XVII – XVIII ст. І. Сірко. Причини та наслідки ліквідації Запорозької Січі. Приєднання Росією Півдня України та його колонізація в другій половині XVIII ст.

Розвиток філософських ідей в Україні. Г. Сковорода – «український Сократ». Українська архітектура II половини XVII-XVIII століть.

Правобережна Україна та західноукраїнські землі у другій половині XVII ст. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої та приєднання Російською імперією Правобережжя.

Тема 6. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (I половина XIX ст.)

Адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ українських земель у складі іноземних держав. Україна в російсько-турецькій війні 1806-1812 рр. Бухарестський мирний договір. Україна в російсько-французькій війні 1812 р. Російсько-турецька війна 1828-1829 рр. і Україна.

Занепад кріпосницьких та зародження ринкових відносин в українській економіці. Початок промислового перевороту. Антикріпосницька боротьба в Україні. У. Кармелюк. Суспільно-політичний рух у Наддніпрянській Україні. Масонство. Декабристи.

Початок українського національного відродження. «Енеїда» І. Котляревського та становлення української літературної мови. Харків - колыска українського ренесансу. Відкриття Харківського університету. Кирило-Мефодіївське товариство як вияв українського визвольного руху. Т. Шевченко та значення його творчості для становлення української нації.

Політика австрійського уряду щодо українців. Реформи Марії-Терезії та Йосифа II. Початок національного відродження в Галичині. Діяльність «Руської трійці». Події революції 1848-1849 рр. на західноукраїнських землях. Головна Руська Рада. Перетворення Галичини на український П'ємонт. Скасування кріпацтва. Повстанський рух. Л. Кобилиця.

Тема 7. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (II половина XIX ст.)

Кримська війна і Україна. Піднесення селянського руху. «Київська козаччина». Особливості економічного розвитку українських земель напередодні селянської реформи 1861 р. в Росії. Скасування кріпацтва. Реформи 60-70-х років XIX ст.

Соціально-економічний розвиток у пореформений період. Національна політика російського царизму щодо українців. Циркуляр Валуєва 1863 р. Емський указ 1876 р.

Український і польський повстанський рухи. Народництво в Україні. «Київська комуна». «Чигиринська змова». «Південноросійський робітничий союз» у Києві. Братство тарасівців – перша українська самостійницька організація.

Український культурно-національний рух. Українофіли. Діяльність громад. В. Антонович. Пошуки національного ідеалу. М. Драгоманов. Земський ліберальний рух в Україні. Виникнення українських політичних товариств. Молоді громади. Перші робітничі і соціал-демократичні організації в Україні.

Розвиток освіти та науки на українських землях в XIX ст. Діяльність Південно-Західного відділу Російського географічного товариства. Становлення нової української літератури. Українська архітектура та образотворче мистецтво доби класицизму.

Економічне та політичне панування польської шляхти, румунських бояр і угорських баронів на західноукраїнських землях. Зростання національної свідомості. Москвофіли. Народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта» у Львові. Радикалізація українського руху. Утворення партій. Зв'язки прогресивних діячів Галичини і Наддніпрянської України. Українське національне життя на Закарпатті та Буковині.

Модуль II. Історія та культура українського народу в новітній період

Тема 8. Україна на тлі глобальних суспільних трансформацій I половини ХХ ст.

Наддніпрянська Україна на початку ХХ століття: політичне становище та соціально-економічний розвиток. Політизація національного руху. Революція в Росії 1905-1907 рр. та революційні події в Україні. Піднесення національного руху. Українські парламентські громади в I і II Державних думах. Посилення національного гніту в 1907-1914. Аграрна реформа П. Столипіна.

Література модерну в Україні. Жіноча мистецька традиція: Л. Українка, О. Кобилянська. Розвиток театрального мистецтва. Становлення професійного театру: М. Кропивницький та М. Садовський. Розвиток музичної культури: М. Лисенко, М. Вербицький, М. Леонтович. Реалізм та модерн в образотворчому мистецтві. Модерн та еkleктика в архітектурі кінця ХІХ – початку ХХ століть.

Західноукраїнські землі в складі Австро-Угорської імперії в 1900-1914 рр. Рух за реформу виборчої системи Австро-Угорщини. Боротьба за створення українського університету у Львові. Вплив греко-католицької церкви на формування української національної свідомості.

Причини і характер Першої світової війни. Україна в планах Росії, Німеччини та Австро-Угорщини. Основні воєнні дії на території України. Політика Росії та Австро-Угорщини на західноукраїнських землях під час війни.

Ставлення до війни українських партій та громадських організацій. Наростання національно-визвольної боротьби в Україні. Спілка визволення України. Українські січові стрільці. Визрівання передумов української революції.

Тема 9. Українська революція та боротьба за збереження державної незалежності (1917-1920 рр.)

Лютнева буржуазно-демократична революція і участь в ній українців. Розвиток революції на Україні. Процес утворення й конститування Центральної Ради. Український національний конгрес. Політичні партії та їх практична діяльність у створенні національної державності.

М. Грушевський. Внутрішня і зовнішня політика Центральної Ради. Початок українізації армії. Перший, другий Універсали Центральної Ради та їх значення. Утворення Генерального секретаріату. В. Винниченко. Збройний

виступ самостійників. Характер стосунків Центральної Ради та Генерального секретаріату з Тимчасовим урядом. Прорахунки Центральної Ради в державотворчому процесі та соціальній політиці

Більшовицький переворот і Центральна Рада. Третій Універсал Центральної Ради і проголошення утворення УНР. Тактика більшовиків в Україні. Проголошення незалежності УНР. Інтервенція російських радянських військ. Перший Всеукраїнський з'їзд Рад і проголошення радянської влади в Харкові. Збройна боротьба проти Центральної Ради. Бій під Крутами.

Гетьманський переворот. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана П. Скоропадського. Українізація освіти як один з провідних напрямків внутрішньої політики Скоропадського. Відкриття Української Академії наук.

Утворення Директорії. Внутрішня та зовнішня політика Директорії. Друга війна радянської Росії з УНР. ЗУНР. Українсько-польська війна.

Встановлення радянської влади в Україні. Соціально-економічні та культурні перетворення. Більшовицький режим в 1919 р.

Варшавський договір 1920 р. Польсько-радянська війна. Другий зимовий похід армії УНР та припинення боротьби за українську державу.

Розвиток українського образотворчого мистецтва в 1917-1921 роках. Українська автокефальна православна церква.

Тема 10. Українська СРР та західноукраїнські землі в 1921-1939 рр.

Державний статус УСРР в 1921-1922рр. Голод в південних губерніях, перехід до неп. Союзний договір 1922 р. Утворення СРСР.

Національно-культурна політика Радянської держави. Національне відродження 1920-х р. Форма і зміст українізації. Релігійна політика. Пограбування церкви. Ліквідація УАПЦ.

Утвердження тоталітарного режиму в 1929-1939 рр. Перехід до форсованої індустріалізації та командної економіки. Перші п'ятирічні плани. Система жорсткої централізації управління економікою. Промисловість і сільське господарство напередодні Другої світової війни. Кооперування і колективізація. Перехід до прискореної колективізації. Поширення колгоспів. Доля приватних селянських господарств. "Ліквідація куркульства як класу". Масштаби розкуркулення. Голодомор 1932-33 р., його причини та наслідки. Діяльність комісії В. Молотова в Україні. Масштаби смертності. Завершення колективізації. Наслідки політики форсованої індустріалізації та суцільної колективізації.

Українізація та освіта. Вища школа та наука в УСРР наприкінці 20-х – в 30-х роках ХХ ст. Літературний та мистецький процеси. Згорання українізації. Репресії проти діячів української культури 1930-х р. Розстріляне відродження.

Західна Україна в 1929-1939 рр. Політика польської адміністрації на українських землях. УНДО, КПЗУ та націоналістичний рух. Створення та боротьба ОУН. Становище та роль греко-католицької церкви в збереженні української національної ідентичності.

Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Тотальна румунізація. Українські землі у складі Чехословаччини. Трагедія Карпатської України.

Тема 11. Україна в роки Другої світової війни.

Радянсько-німецький пакт про ненапад 23 серпня 1939 року. Таємний протокол. Включення Західної України до складу СРСР. Міжнародні умови возз'єднання. Вступ Червоної армії в Західну Україну і Західну Білорусію. Вхідження північної Буковини і українських придунайських земель до складу УРСР у 1940 році. Позитивні та негативні наслідки возз'єднання. Радянізація західних областей України. Масові депортації населення. Встановлення німецької окупаційної влади на Лемківщині, Підляшші та Холмщині. Діяльність ОУН в 1939-1940 рр. Розкол ОУН.

Напад Німеччини на Радянський Союз. Початок Великої Вітчизняної війни. Україна в планах окупантів. Перші дні війни. Прикордонні бої. Відступ Червоної армії. Причини невдач Червоної армії. Окупаційний режим. Розчленування України. Нацистський «новий порядок». Злочинна політика окупаційних властей. Концтабори і масові розстріли. Трагедія Бабиного Яру. Економічне пограбування України. Вивіз працездатного населення на каторжні роботи до Німеччини.

Розгортання руху Опору та його течії в Україні. Радянське підпілля і партизанський рух 1941-1942 рр. ОУН на початку війни. «Акт проголошення відновлення Української держави» 30 червня 1941 р. Оунівське підпілля 1941-1942 рр. Створення Української повстанської армії (УПА).

Україна у 1943 р. Перемога Червоної армії під Сталінградом і початок вигнання окупантів з України. Курська битва. Продовження наступу на Лівобережжі. Визволення Донбасу. Падіння «Східного валу». Визволення Києва. Мобілізаційні заходи 1942-1943 рр., їхні особливості та наслідки. Боротьба з ворогом в тилу. Діяльність радянських партизанських загонів і підпілля. Політична еволюція ОУН-УПА.

Україна на завершальному етапі війни (1944-1945 рр.) Примусове виселення з Криму в східні райони СРСР татар, греків, вірмен. Завершення радянсько-німецької війни. «Возз'єднання» Закарпаття з УРСР. Втрати України в роки війни. Створення ООН.

Культура та духовність під час Другої світової війни. Досягнення українських науковців. Є. Патон. Розвиток кінематографу. Кіноповість О. Довженка «Україна в вогні» та її доля.

Тема 12. Україна в період повоєнної відбудови (1945 – 1953 рр.) та десталінізації (1953-1964 рр.)

Україна – суб'єкт міжнародних відносин. Влада за часів пізнього сталінізму. Відбудова промисловості. Голод 1946-1947 рр. Розгром греко-католицької церкви. Індустріалізація західних областей. Колективізація села. Операція «Вісла». Збройний опір осередків ОУН і УПА.

Ідеологічні кампанії другої половини 40-х – початку 50-х років. Боротьба с космополітизмом. Ждановщина. Боротьба з націоналізмом. Діяльність та здобутки Української Академії наук в післявоєнний період. Український кінематограф.

«Відлига». Розвиток народного господарства у 50-60-х рр. Лібералізація суспільно-політичного життя. Економічні реформи та їх наслідки. Піднесення соціального статусу селянства.

Початок десталінізації та демократизації суспільного життя в Україні. Зміна адміністративно-територіального устрою УСРР. Ліквідація ГУЛАГУ. XX з'їзд КПРС і Україна. Початок політичної реабілітації.

Шестидесятники. Творчі об'єднання та відродження української національної культури. Розвиток української літератури та мистецтва. Ідеологізація культурного життя і посилення русифікації. Зародження дисидентського руху. Наука та освіта в період десталінізації. С. Корольов.

Наростання опору десталінізації з боку консервативних сил. Усунення М. Хрущова від влади.

Тема 13. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985 рр.).

Причини та наслідки «застійних» явищ. Провал економічної реформи. Політико-ідеологічна криза системи. Порушення прав людини. Неосталінізм. Діяльність в Україні П. Шелеста і зміщення його з посади першого секретаря ЦК КП України. В. Щербицький. Конституція УРСР 1978 р.

Кризові процеси в індустріальній сфері. Аграрна політика. Наростання стагнаційних процесів в 1970-на початку 80-х років. Індустріальна гігантоманія. Нарощення військово-промислового комплексу (ВПК).

Соціальна сфера буття суспільства. Демографічні процеси. Матеріальний та культурний рівень життя населення. Житлове будівництво. Сфера медичного обслуговування. Особливості соціальної диференціації в суспільстві. Загострення екологічної кризи.

Наростання дисидентського руху. В. Стус, М. Руденко, О. Тихий, М. Литвин, В. Марченко. Утворення Української Гельсінської спілки (УГС). Правозахисний рух. Релігійне дисидентство. Боротьба за легалізацію Української греко-католицької церкви (УГКЦ). Кримськотатарський національний рух. Посилення переслідувань опозиції наприкінці 70-х - на початку 80-х.

Розвиток наукових досліджень в 1970-1980-ті роки. Українська література в добу «застою»: О. Гончар та його роман «Собор», Л. Костенко та В. Стус. Проблеми українського кіномистецтва. Українське поетичне кіно: С. Параджанов, Ю. Ілленко, І. Миколайчук. «Наївне мистецтво» М. Приймаченко.

Тема 14. Розпад СРСР та відродження незалежності України (1985-1991 рр.) Початок державотворчих процесів.

Погіршення економічної ситуації в Україні в другій половині 80-х років. Сільське господарство. Промисловість. Чорнобильська катастрофа. Становище в сільському господарстві. Екологічна ситуація в Україні. Формування економічних передумов розпаду СРСР.

Зміни у вищому партійно-державному керівництві. Пошуки шляхів виходу з кризи. Спроби оздоровлення суспільно-політичного життя. «Перебудова». Невдача спроб реформування СРСР. Політика керівництва України в період «перебудови». Зростання політичної активності суспільства. «Гласність» і

повернення народів правди про минуле України. Початок дослідження «білих плям» історії.

Нові громадські об'єднання. Початок формування багатопартійності в Україні. Розпад компартії України. Закон Української РСР «Про мови». Вибори до Верховної Ради УРСР 1990 р. Декларація про державний суверенітет України 16 липня 1990 р.

Національно-культурне відродження в Україні. Створення Комісії з питань повернення культурних цінностей. Реформа освіти: нові типи навчальних закладів, поява приватної освіти. Становище української науки.

Спроба державного перевороту в СРСР 19 серпня 1991 року та події в Україні. Акт проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Референдум 1 грудня 1991 р. Припинення існування Радянського Союзу. Історичне значення проголошення незалежності України.

Державотворчий процес. Символи нової України. Становлення владних структур. Особливості трансформації Верховної Ради УРСР у вищий законодавчий орган незалежної України. Виконавча влада. Судова влада. Воєнна доктрина України. Незалежність і перегрупування партійно-політичних сил. Перетворення Народного руху України на політичну партію. Зміна виборчого закону.

Тема 15. Україна в умовах незалежності (1992-2009)

Економічні проблеми незалежної України. Об'єктивні й суб'єктивні труднощі формування національної економіки. Стратегічні прорахунки у здійсненні реформ. Соціальні наслідки економічної кризи. Запровадження сталої валюти.

Політичне життя у 1993-2004 рр. Прийняття Конституції України. Виборча система. Спроби політичного реформування України. Президентські вибори 2004 р. «Помаранчева революція». Конституційна реформа.

Основні напрямки зовнішньої політики. Визнання Української держави на міжнародній арені. Вступ до Ради Європи. ГУАМ. Курс України на членство в ЄС. Україна і НАТО. Україна і глобальні проблеми цивілізації.

Культура та духовність в добу незалежності. Розвиток української літератури: В. Шкляр, С. Жадан, Л. Костенко, О. Забужко. Участь українських виконавців в міжнародних пісенних конкурсах.

Боротьба за створення в Україні автокефальної церкви. Виникнення Київського патріархату. Поліконфесійність як характеристика українського релігійного життя.

Суспільно-політичне життя в 2005-2009 роках. Розкол «помаранчевої команди». Загострення українсько-російських відносин, «газові війни», конфлікт через розподіл азовсько-керченської акваторії.

Тема 16. Суспільно-політичне та культурне життя України в 2010-2024 рр.

Президентські вибори 2010 року. Початок узурпації влади В. Януковичем. Авторитарний режим Януковича. Євромайдан та Революція Гідності: причини та наслідки. Значення Революції Гідності. Анексія Криму Росією. Дострокові вибори Президента України в 2014 р. Агресія Росії проти України: періодизація. Війна на Сході України. АТО і Мінські домовленості.

Соціально-економічний розвиток України в 2014-2019 роках. Декомунізація. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Безвізовий режим. Президентські вибори 2019 р. Повномасштабна війна Росії проти України.

Культура та духовність: нові напрямки в образотворчому мистецтві. Популяризація української музики. Переможці Євробачення.

Утворення єдиною помісної Української православної церкви. Томос про Автокефалію Української Церкви.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	разом	у тому числі					разом	у тому числі				
		лек-ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ		лек-ції	лаб.	пр. / сем.	сам. роб.	ІЗ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Історія України та української культури модерної доби: основні віхи творення української нації.												
Тема 1. Історія України та української культури як навчальна дисципліна та її місце в сучасному соціокультурному просторі.	6	2	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Українські землі в складі Речі Посполитої (I половина XVIIст.) Початок українського державотворення.	7	2	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Українська національна революція середини XVII ст.	7	2	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Військо Запорозьке в 1658-1663 роках. Руїна.	7	2	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-
Тема 5. Гетьманщина, Правобережна Україна і Запорозька Січ в кінці XVII – XVIII ст.	6	2	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-

Тема 6. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (I половина XIX ст.)	6	2	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Тема 7. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (II половина XIX ст.)	7	2	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-
Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	50	14	-	14	22	-	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Історія та культура українського народу в новітній період												
Тема 8. Україна на тлі глобальних суспільних трансформацій I половини XX ст.	8	2	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-
Тема 9. Українська революція та боротьба за збереження державної незалежності (1917-1921 рр.)	8	2	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-
Тема 10. Українська СРР та західноукраїнські землі в 1921-1939 рр.	7	2	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-
Тема 11. Україна в роки Другої світової війни.	6	2	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Тема 12. Україна в період повоєнної відбудови (1945 – 1953 рр.) та десталінізації (1953-1964 рр.)	8	2	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-
Тема 13. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985 рр.)	7	2	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-
Тема 14. Розпад СРСР та відродження незалежності України (1985-1991 рр.) Початок державотворчих процесів.	6	2	-	2	2	-	-	-	-	-	-	-
Тема 15. Україна в умовах незалежності (1992-2009)	6	2	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-
Тема 16. Суспільно-політичне та культурне життя України в 2010-2024 рр.	6	2	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-

Підготовка до модульного контролю	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Проведення модульного контролю	2	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	66	18	-	18	30	-	-	-	-	-	-	-
Підготовка до підсумкового контролю (екзамену)	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	120	32	-	32	56	-	-	-	-	-	-	-

5. Семінарські заняття

Теми семінарських занять	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
1. Історична пам'ять як чинник формування національної ідентичності.	1	-
2. Українські землі в складі Речі Посполитої: соціально-економічний та культурний розвиток.	1	-
3. Українська національна революція середини XVII ст.	2	-
4. Військо Запорозьке в 1658-1663 роках. Доба Руїни: причини і наслідки.	2	-
5. Гетьманщина, Правобережна Україна і Запорозька Січ в кінці XVII – XVIII ст. Культура українського бароко.	2	-
6. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (I половина XIX ст.). Початок національного відродження.	2	-
7. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (II половина XIX ст.)	2	-
8. Україна на тлі глобальних суспільних трансформацій I половини XX ст.	2	-
9. Українська революція та боротьба за збереження державної незалежності (1917-1921 рр.)	2	-
10. Українська СРР та західноукраїнські землі в 1921-1939 рр.	2	-
11. Україна в роки Другої світової війни.	2	-
12. Україна в період повоєнної відбудови (1945 – 1953 рр.) та десталінізації (1953-1964 рр.)	2	-
13. Україна в період загострення кризи радянської системи (1965-1985 рр.)	2	-
14. Розпад СРСР та відродження незалежності України (1985-1991 рр.) Початок державотворчих процесів.	2	-
15. Україна в умовах незалежності (1992-2009). Відродження та розвиток нової української культури.	1	-
16. Суспільно-політичне та культурне життя України в 2010-2024 рр.	1	-
Усього годин	28	-

6. Практичні заняття

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

7. Лабораторні заняття

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

8. Самостійна робота

Форми організації освітнього процесу	Кількість годин	
	Денна форма	Заочна форма
ПА – підготовка до семінарських / практичних / лабораторних занять	48 (2-4 години на підготовку до кожного заняття)	- (3-8 годин на підготовку до кожного заняття)
ПМК – підготовка до модульного контролю	4	-
ППК – підготовка до підсумкового контролю (екзамену / заліку)	4	-
ІЗ – виконання індивідуального завдання, передбаченого навчальним планом (курсова робота / проект, цикл РГР, ГР, РР, а також контрольна робота для заочної форми здобуття освіти)	-	-
Усього годин	45	-

9. Індивідуальне завдання

Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом

10. Методи навчання

1. Інформаційно-презентаційні (усні: лекція, розповідь, пояснення, опис, доведення і переконання, повторення, систематизація, огляд, консультування, переказ, виступ, презентація; письмові: конспектування, реферування, анування, план тексту, таблиці, схеми, аналіз, синтез, класифікація, порівняння, узагальнення, конкретизація, інтерпретація, підсумки, висновки, виклад, повідомлення, доповідь, звіт, пояснювальна записка, стаття, тези; наочно-усні: ілюстрація, демонстрація, показ, спостереження).

2. Алгоритмічно-дійові (діалогічні: бесіда, дискусія, опитування; предметно-групові: вирішення задач, кейс-метод, анкетування, тестування; групові: мозковий штурм, синектика, метод проектів, ігрове моделювання, аналіз ситуацій, гра, тренінг).

3. Самостійно-пошукові (індивідуальна робота: спостереження, проекти, моделювання, дослідження; самостійна робота: пошук і систематизування інформації, планування і програмування, прогнозування, проектування, моделювання).

11. Методи контролю досягнутих результатів навчання:

- тестовий контроль;
 - письмові контрольні роботи;
 - співбесіда за матеріалами розглянутої теми;
 - письмове фронтальне опитування здобувачів вищої освіти на початку чи в кінці лекції;
 - фронтальне, індивідуальне та комбіноване усне опитування;
 - експрес-контроль;
 - перевірка виконання завдань для самостійної роботи.
- Підсумковий контроль досягнутих результатів навчання – екзамен в усній формі.

12. Розподіл максимальної кількості балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Контроль протягом семестру																Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів	
Модуль 1							Модуль 2											Модуль 3 (ІЗ)
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	Тема 13	Тема 14	Тема 15	Тема 16			
<p>Для денної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – <u>2.5</u>; - модульна контрольна робота № 1 <u>10</u>; - модульна контрольна робота № 2 – <u>10</u>. 																Не передбачено освітньою програмою та навчальним планом	40	100
<p>Для заочної форми здобуття вищої освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність під час навчальних занять (відповідь під час усного фронтального опитування, під час дискусійного обговорення теми заняття тощо) – ; - виконання завдань для самостійної роботи – . 																—		

Бали від 1 до 60, якими оцінюють результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру, розподілені між модулями порівну: 30 балів за модуль.

Здобувач вищої освіти отримує допуск до підсумкового семестрового контролю, якщо за результатами роботи протягом семестру він набрав не менше 30 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)
1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

13. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Курс лекцій з дисципліни.
4. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни.
5. Запитання для підсумкового контролю (екзамену).

Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни

1. Хромова О.І. Історія України: опорний конспект лекцій для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання». – К.:ДУІТ, 2022. – 160 с.
2. Слис О.А., Хромова О.І. Історія української культури: курс лекцій. Для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. – К.: ДУІТ, 2022. – 262 с.
3. Хромова О.І. Історія України та української культури: методичні рекомендації щодо підготовки до семінарських занять для студентів усіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. – К.:ДУІТ, 2023. – 43 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Бойко О. Новітня історія України (2014-2019). – К: ВЦ «Академія», 2020. – 160 с.
2. Бойко О. 30 років незалежності України: у 2-х т. Т.1. До 18 серпня 1991 року. – К.: Видавництво «Фоліо», 2021. – 448 с.
3. Бойко О. 30 років незалежності України: у 2-х т. Т.2. Від 18 серпня 1991 року до 31 грудня 1991 року. – К.: Видавництво «Фоліо», 2021. – 432 с.
4. Греченко В., Кислюк К. Історія української культури. – К.: Кондор, 2016. – 322 с.
5. Дорошко М. Історія України. Курс лекцій. – К.: Саміт-книга, 2021. – 422 с.
6. Історія України: підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / [О. М. Бут, М.І.Бушин, Ю.І.Вовк та ін.]; за заг. ред. д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: ЧДТУ, 2016. – 644 с.
7. Історія української культури: підручник / В.А. Качкан, О.Б. Величко, Н.М. Божко та ін. 4-е видання. – К.: «Медицина», 2021. – 368 с.

Додаткова

11. Брехуненко В. Війна за свідомість. Російські міфи про Україну та її минуле. – К.: ПАТ «Віпол», 2017. – 280 с.
12. Брехуненко В. Україна й українці. Ім'я як поле битви. – К.: «Друкарня «Рута», 2020. – 272 с.
13. Брехуненко В. Братня навала. Війни Росії проти України. – К., 2016. – 248 с.
14. В'ятрович В.М. Історія з грифом «Секретно». – Львів: Центр досліджень визвольного руху, 2011. – 328 с., іл.
15. В'ятрович В. Нотатки з кухні «переписування історії». – К.: Наш формат, 2021. – 528 с.
16. Дорошко М. Неоголошені війни Росії проти України у ХХ – на початку ХХІ ст.: причини і наслідки. – К.: Видавництво «Ніка-Центр», 2020. – 192 с.
17. Ідрісов Д. Невідомі сторінки історії України. Україна і світ. – К.: Видавництво «Фоліо», 2019. – 222 с.
18. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. – К.: Клуб Сімейного Дозвілля, 2021. – 512 с.
19. Хромова О.І. Історична освіта в Україні в контексті сучасної освітньої парадигми та політики національної пам'яті // Процеси гуманізації та гуманітаризації освіти: монографія / А.В. Сақун, О.П. Кивлюк, М.О. Нестерова та ін. – К.: КНУТД, 2020. – 172 с. – С.77-92.
20. Українське століття (1921-2021): витоки, уроки, перспективи державотворення /Т. Водотика, В. Головка, С. Кульчицький, Л. Якубова. – К.: Видавництво Кліо, 2022. – 560 с.

15. Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbuv.gov.ua/node/554> - Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського, каталоги.
2. <https://ucf.in.ua> - Український культурний фонд.
3. <http://history.org.ua/uk> - Інститут історії України.
4. <https://www.istpravda.com.ua> – Історична правда
5. <https://uinp.gov.ua> – Український інститут національної пам'яті

ДОДАТОК А
(обов'язковий)

КРИТЕРІЇ
оцінювання досягнутих результатів навчання
здобувачів вищої освіти Національного транспортного університету

А.1 Загальні положення

Досягнуті результати навчання з кожної навчальної дисципліни за семестр оцінюють балами від 1 до 100: результати роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру – балами від 1 до 60, відповіді на екзамені або заліку – від 1 до 40. Розподіл балів для оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти протягом семестру за кожною дисципліною встановлюють розробники робочих програм.

Індивідуальне завдання у вигляді курсової роботи / проекту, циклу розрахунково-графічних / графічних / розрахункових робіт та практику оцінюють окремо балами від 1 до 100.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни є сумою балів, отриманих під час контролю протягом семестру, та балів, отриманих під час підсумкового контролю (на екзамені або заліку).

Здобувач вищої освіти може бути допущений до підсумкового контролю (екзамену або заліку) тільки після зарахування модульних контрольних робіт, а також виконання індивідуального завдання, яке передбачене освітньою програмою та навчальним планом.

Таблиця А.1 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності за формами організації освітнього процесу	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), циклу РГР / РР / ГР	для заліку, контрольної роботи
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано (з можливістю повторного складання)

1–34	F	незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)
------	---	--	--

Критерії оцінювання:

«відмінно» – здобувач вищої освіти демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

«добре» – здобувач вищої освіти демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

«задовільно» – здобувач вищої освіти володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й неправильно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

«незадовільно» – здобувач вищої освіти не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.

А.2 Критерії оцінювання досягнутих результатів навчання при проведенні підсумкового контролю (екзамену, заліку)

Екзаменаційна (залікова) оцінка (від 1 до 40 балів) складається із суми балів, виставлених екзаменатором / лектором за відповіді здобувача на кожне із запитань екзаменаційного білета / завдання або запитання для заліку.

Максимальну кількість балів, яку можна отримати на екзамені / заліку, розподіляють між запитаннями екзаменаційного білета / завданнями або запитаннями для заліку.

Кількість запитань (завдань) та розподіл балів між ними визначає розробник робочої програми.

Відповідь на запитання оцінюють таким чином (приклад для оцінювання відповіді на одне запитання балами від 0 до 15):

від 12 до 15 балів виставляють здобувачу, який надав повну, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про всебічні, систематизовані та глибокі знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни; демонструє здатність здобувача вільно оперувати здобутими знаннями: диференціювати та інтегрувати їх, відтворювати та аналізувати отриману інформацію, робити обґрунтовані висновки та узагальнення, виявляти

й відстоювати власну позицію, переконливо висловлювати думку та чітко формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання не менше ніж на 90 %. Відповідь оцінюють у максимальну кількість балів тільки за умови надання вичерпної відповіді на запитання;

від 8 до 11 балів виставляють здобувачу, який надав досить повну, без суттєвих неточностей, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про ґрунтовні та систематизовані знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни; демонструє здатність здобувача впевнено оперувати здобутими знаннями: відтворювати та аналізувати отриману інформацію, пояснювати основні закономірності, робити висновки, чітко висловлювати думку та формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання на 70–90 %;

від 4 до 7 балів виставляють здобувачу, який надав не зовсім повну, із неточностями та окремими незначними помилками, в основному у правильній послідовності відповідь, яка свідчить про задовільні знання з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни, демонструє здатність здобувача відтворювати основний матеріал відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання на 50–70 %;

від 0 до 3 балів виставляють здобувачу, який надав фрагментарну, із суттєвими неточностями та принциповими помилками відповідь, яка свідчить про неповноту знань з поставленого запитання в обсязі програми навчальної дисципліни, демонструє наявність у здобувача утруднень при відтворенні інформації відповідно до поставленого запитання. Як правило, таку оцінку отримує здобувач, який відповів на запитання менше ніж на 50 %.